

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ НАРАХУВАННЯ ВІДПУСКНИХ

Ключові слова: облік, відпустка, забезпечення на оплату відпускних, витрати, відображення.

Згідно з п. 13 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», «Забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково визначена» [1].

При цьому кожна особа, яка працює на підприємстві відповідно до законодавства України, зокрема Закону України «Про відпустки», має право на отримання щорічної відпустки та інших видів відпустки за наявності підстав. Так, якщо новоприйнятий працівник відпрацював на підприємстві 15 або 30 днів, у підприємства вже виникає зобов'язання перед таким працівником щодо майбутньої оплати відпускних у повному обсязі після відпрацювання такою особою шести місяців, чи до відпрацювання 6 місяців за наявності підстав, передбачених ст. 10 вищезазначеного Закону, або при звільненні, незалежно від кількості відпрацьованого часу на підприємстві.

Отже, можна зробити висновок, що вже на першому місяці роботи новоприйнятого працівника, у підприємства виникає мінусова подія, яка призводить до виникнення зобов'язань перед таким працівником, погашення якого обов'язково призведе до зменшення ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди (в момент оплати відпустки чи виплаті компенсацій за невикористану відпустку).

Відповідно до вищевикладеного, нарахування відпускних в обліку з урахуванням [2] обов'язково повинно відображатись за дебетом субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток» та кредитом субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою», крім випадків, за яких підприємствам дозволено не нараховувати забезпечення (зазначені у підпункті 2 пункту 2 НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність») та у разі, якщо сума сформованого забезпечення менша, за суму нарахованої відпустки. У таких випадках, нарахування відпускних буде відображено за дебетом рахунків витрат (23,91-94) та кредитом субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» на всю суму або на суму перевищення відпускних над раніше сформованим забезпеченням.

Розглянемо ситуацію, за якої підприємство зобов'язано або добровільно прийняло рішення створювати забезпечення на виплату відпусток. У такому разі головною метою нарахування відповідного забезпечення є надання повної, справедливої та достовірної інформації користувачам звітності щодо розміру очікуваних зобов'язань підприємства перед його працівниками.

Враховуючи, що «сума забезпечення на виплату відпусток визначається щомісяця як добуток фактично нарахованої заробітної плати працівникам і відсотка, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального планового фонду оплати праці з урахуванням відповідної суми відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [1], не менш важливим завданням нарахування забезпечення є рівномірне віднесення витрат на відпускні протягом звітного року (звітних кварталів). Особливого значення нарахування забезпечення на виплату відпусток набуває на підприємствах з особливими умовами їх діяльності (сезонністю діяльності), з огляду на які майже всі працівники такого підприємства одночасно йдуть у відпустку (наприклад, науково-педагогічні працівники приватного закладу вищої освіти здебільшого йдуть у відпустку з кінця червня по серпень, тривалістю 56 календарних днів).

Розглянемо ситуацію, за якої новоприйнятий працівник відділу збуту віком до 18 років пропрацював з 1 по 19 грудня, а з 20 грудня пішов у основну відпустку терміном на 24 календарні дні. При цьому відомо, що розмір забезпечення на оплату відпусток становить

4000 грн. Умовно припустимо, що сума нарахованих відпускних за 24 календарні дні становили 10 000 грн (5000 грудень та 5000 січень).

У такому разі, на нашу думку, в обліку нарахування відпускних у грудні має бути відображено проведеннями: 1) Дт 471 – Кт 661 4000 грн; 2) Дт 93 – Кт 661 1000 грн; 3) Дт 39 – Кт 661 5000 грн з майбутнім включенням у січні витрат майбутніх періодів до витрат на збут.

У результаті проведено дослідження, можна зробити висновок, що нарахування відпускних в обліку необхідно здійснювати за рахунок створеного забезпечення на оплату відпусток, а у випадку його недостатності або використаного права щодо не формування відповідного забезпечення, із застосуванням рахунків витрат поточної діяльності, або рахунку витрат майбутніх періодів, якщо сума відпускних припадає на різні звітні періоди (в частині відпускних виплачених у звітному періоді, але які будуть нараховані в майбутньому періоді (віднесені на доходи працівника у майбутньому періоді)).

Список використаних джерел: 1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>. 2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

УДК 657.471

Н. В. Валькова, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ, ОПРИЛЮДНЕННЯ ТА ВЕРИФІКАЦІЇ

Ключові слова: звіт про управління, нефінансова звітність.

Через відсутність регламентованої форми та чітких інструкцій щодо подання звіту про управління, обов'язковість формування, подання та оприлюднення якого визначена Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] виникає певний перелік пов'язаних із цим проблем. Пандемія, спричинена вірусом COVID-19, викликала не лише соціальні, а й економічні наслідки як для окремо взятих підприємств, так і для економіки країни загалом. У зв'язку з цим відображення цих наслідків у звіті про управління є актуальним.

Формування звіту з управління було запроваджено з метою забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняним підприємствам, розширення ринків для вітчизняних товарів, робіт (послуг) завдяки прозорості, екологічній та соціальній відповідальності бізнесу. Через рік після впровадження країнами-членами ЄС обов'язкового подання підприємствами нефінансових звітів, Україною також запроваджено обов'язковість формування звіту про управління з 2018 року [1; 2].

На нашу думку, основним завданням подання та оприлюднення нефінансової звітності є запровадження культури соціально-відповідального бізнесу в Україні, що особливого значення набуває в умовах пандемії COVID-19, політичної та енергетичної нестабільності у світі. Чим ретельніше вітчизняні підприємства підходять до формування такої звітності, тим більше шансів матимуть на отримання економічного ефекту від цієї, досить нової практики. Проблеми, які виникають у підприємств у зв'язку із запровадженням звіту про управління, на наш погляд, варто поділити на три окремі групи, які пов'язані з:

- термінами формування та оприлюднення звіту про управління;
- структурою та змістовним наповненням звіту про управління;
- верифікацією інформації наведеної у звіті про управління.

У зв'язку з пандемією COVID-19, строки оприлюднення як фінансової, так і нефінансової звітності переносяться, проте, на нашу думку, підприємствам, які дбають про свій імідж соціально-відповідального бізнесу, не варто користуватися цим, без насправді вагомих причин для відтермінування оприлюднення звітності.

Структура звіту про управління не є чітко регламентованою, визначається Методичними рекомендаціями зі складання звіту про управління № 982 [3] та, крім того, залежить від